

Suradnik i prijatelj Vjesnika

Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije najstariji je crkveni časopis s kontinuiranim izlaženjem u Hrvatskoj, a uz *Gospodarski list* i časopis *Napredak*, ubraja se i među najstarije časopise uopće u našoj domovini. Prema iskazima povjesničara, pod svojim prvotnim imenom *Glasnik*, pojavio se uz 100. obljetnicu rođenja velike sjeveroistočno-hrvatske Đakovačke ili Bosanske i Srijemske biskupije, stvorene 1773.-1780. godine iz dijelova čak pet biskupija. Glavni pokretač biskupijskog glasila bila je vizionarska osoba biskupa Josipa Jurja Strossmayera, a Uredničko vijeće profesora vjeran izvršitelj želje i vizija svoga biskupa. Naime, Vjesnik je i nastao s namjerom da pripomogne u pastoralnoj organizaciji biskupije i bude sredstvo cjeloživotnog obrazovanja svećenika. Stoga se u prvom broju novoosnovanog časopisa, 1873. godine, pod naslovom *Naša namjera*, kaže: »Sporo kolanje službenih okružnica po biskupiji i odavle proiztekavše neprilike potakoše misao ob izdavanju diecezanskoga lista kao službenoga glasila preč. Ordinarijata Djakovačko-Srijemskoga... Želeći doskočiti tomu zlu oglasili smo pod konac g. 1871. izdavanje litografranoga diecezanskoga lista: *Glasnik biskupije Djakovačko-Srijemske*, koj je međutim s nepredvidivih i za onda neuklonivih zaprieka zapeo u svom zametku...«

Isti uvodnik nastavlja: »Glavnom zadaćom *Glasniku* bit će: – u službenom svom dielu razglašivati po biskupiji naredbe i okružnice Preč. Ordinarijata, a uz to i dokinuti bar s većine po svećenstvo tegotno prepisivanje istih. U tom dakle pogledu bit će *Glasnik* službeno glasilo Preč. Ordinarijata u Djakovu... (a) mnijemo, da će službeni dio *Glasnika* i svećenstvu inih biskupija koristan i zanimiv biti. Osim službenih izvješća želimo *Glasnikom* promicati praktično obrazovanje svećenika. *Glasnik* nije list strogo znanstvena smiera, niti mu je zadaćom razvitak bogoslovnih nauka... (nego) u praktični život

svećenstva što dublje posegnuti, pastirsko uredovanje što poukom, što savjetom olahkotiti: to je cilj za kojim naumismo poći« (usp. *Glasnik*, I /1873./, br. 1). Drugim riječima, *Vjesnik* je imao zadaću pridonijeti promišljanju o evangelizacijskom poslanju Crkve i boljitku pastoralne prakse te istovremeno pratiti važnija crkvena zbivanja i obljetnice. Ove godine *Vjesnik* je zašao u svoju 141. godinu izlaza i sve ovo vrijeme zadržao prvotnu nakanu svojih osnivača, prije svega biskupa Strossmayera, te na taj način ispunio svoje poslanje.

Dugogodišnja prisutnost i suradnja

Prema osobnom kazivanju, nadbiskup Marin započeo je surađivati u *Vjesniku* još za vrijeme svojih filozofsko-teoloških studija u Đakovu kada je kao bogoslov pomagao tadašnjem neslužbenom uredniku *Vjesnika*, mons. Ćirilu Kosu, sjemenišnom duhovniku, a kasnije dijecezanskom biskupu. Pomagao mu je u prikupljanju i pripremi tekstova za tisak da bi kasnije, kao profesor moralne teologije u Đakovu, i sam u njemu objavljivao radove. Naime, uvidom u bogati znanstveni i stručni opus, uočiti ćemo da je nadbiskup Marin najveći broj svojih radova objavio upravo u *Vjesniku*. Tematski, oni najčešće promišljaju o svećeništvu i sjemenišnom odgoju kao i o moralnim pitanjima, osobito vezanima uz pastoralni rad i sakrament pomirenja.

Osobito je vrijedno istaknuti da je u drugoj polovici osamdesetih godina prošlog stoljeća nadbiskup Marin nekoliko godina redovito priređivao homiletsku građu, prevodeći je, uz dopuštenje Uredništva, iz talijanske revije za svećenike. Također, vrijedno je spomenuti da je upravo on na Međunarodnom znanstvenom skupu, organiziranom u Đakovu 12. i 13. prosinca 1997., o 125. obljetnici *Glasnika / Vjesnika* Đakovačke i Srijemske biskupije, održao predavanje o svim urednicima i suradnicima od 1873. do 1997. godine, i taj je znanstveni rad objavljen u prvoj knjizi sabranih djela.

Ova suradnja i prisutnost u *Vjesniku* na osobit način dolazi do izražaja kada je nadbiskup Marin, kao pomoćni biskup a kasnije i kao dijecezanski, počeo redovito objavljivati svoje kolumne u rubrici *Stopama sadašnjice*. Ova, deveta, knjiga sabranih djela, naslovljena *Stopama sadašnjice*, sadrži stoga 187 teološko-pastoralnih promišljanja koja je nadbiskup Marin od 1992., odnosno od 1995. godine do danas, objavljivao kao uvodnike u *Vjesniku* Đakovačke i Srijemske biskupije, odnosno *Vjesniku* Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije. Vjeran izvornoj namjeri osnivača, svojim je promišljanjem pratio teme *Vjesnika* i davao smjernice za pastoralni rad u

(Nad)biskupiji. Jednom zgodom je rekao da je to njegov sinodski hod i da se upravo tim temama obrađenim u Vjesniku, svećenicima, ali i vjernicima laicima, približavaju sinodske smjernice, kao i njegova nastojanja i put kojim bi Nadbiskupija trebala hoditi. U Vjesnikovim uvodnicima otkrivamo stoga promišljanja nadbiskupa Marina kao teologa i pastira Crkve o evangelizacijskom poslanju mjesne Crkve pred izazovima današnjeg vremena.

Raznovrsnost tema i promišljanja

Nadbiskupova teološko-pastoralna promišljanja, objavljuvana u Vjesniku tijekom posljednjih osamnaest godina, pratila su raznovrsnost obrađivanih Vjesnikovih tema i teško ih je usustaviti u jednoj knjizi. Stoga je na samom početku knjige, nakon prigodnog govora koji je nadbiskup Marin održao u već spomenutoj prigodi obilježavanja 125 godina kontinuiranog izlaženja Vjesnika (1997.), donesen kronološki popis naslova uvodnika – po godinama objavljivanja – koji su potom, radi lakšeg uvida u raznovrsnost obrađene tematike, razdijeljeni na pet tematskih cjelina. Prva od njih, kronološkim redom donosi uvodnike koji razlažu o evangelizacijskom poslanju Crkve, s podnaslovima koji obrađuju tematiku uvodnika o kršćanstvu pred izazovima vjerskog indiferentizma te o značenju i evangelizacijskim naglascima Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske.

Druga tematska cjelina sadrži uvodnike posvećene promišljanjima o liturgijskim slavljinama i pastoralu sakramenta. Na osobit način žele nas potaknuti da čuvamo dostojanstvo liturgijskog slavlja, osobito sakramenata, a dotiču i suvremena pitanja, poput karizmatičkih seminara i polaganju ruku, značenja i smisla pučkih pobožnosti i blagoslovina te ukazuju na važnost molitve u osobnom životu. Treća cjelina donosi uvodnike koji govore o različitim službama i karizmama u Crkvi, osobito o poslanju i zadaćama svećenika, osoba posvećenog života, kršćanskih obitelji, mladih, intelektualca, ali i pastoralnoj problematici posebnih skupina vjernika, prije svega bolesnika, ovisnika, osoba s posebnim potrebama, zatvorenika te starijih osoba i njihova suočavanja sa starošću. Na osobit način želi se ukazati da naš kršćanski život i svjedočenje mora biti izričaj vjerske i životne radosti koja se rađa iz susreta s uskrsnim Kristom koji nas poziva na trajno obraćenje i formaciju savjesti.

Četvrta cjelina posvećena je tematici župne zajednice i modelima pastoralnog rada, s posebnim naglaskom na župni i školski vjeronauk, karitativnu i misijsku djelatnost, važnost sredstava društvenog pripočavanja u pa-

storalnom radu te odgovornu skrb o materijalnoj i kulturnoj baštini koja se krije u našim crkvama i župnim domovima. Peta cjelina sadrži uvodnike koji razlažu o evangelizacijskoj prisutnosti i djelovanju Crkve u društvu, odnosno govore o odnosu Crkve i države, društveno-socijalnim i gospodarskim pitanjima te, na kraju, o pozivu na oprost i pomirenje kao putu prema izgradnji mira. U toj cjelini naglasak je stavljen na važnost duhovne obnove hrvatskog društva i promišljanje o novim ideologijama koje nadolaze u Hrvatsku, prije svega liberalizma, a dotaknuta su i neka specifična pitanja, poput društvene problematike zadruga i zadrugarstva, hrvatskih prirodnih bogatstava, osobito vode, pa sve do potrebe organiziranja pastoralna putnika i odgovornog ponašanja u prometu.

Ovi uvodnici svojevrsna su kronika Nadbiskupije i ukazuju na bogatstvo i opseg pastoralnog rada posljednjih dvadesetak godina. Istovremeno ukazuju i na širinu područja koje je zahvatila Biskupijska sinoda, ali i na određene poteškoće koje su pratile njezino zaživljavanje. S druge strane, oslikavaju i način na koji je nadbiskup Marin vodio Biskupiju posljednjih petnaestak godina. Njegovi uvodnici odišu, naime, jasnoćom govora i nauka. Osim toga, u uvodnicima se može osjetiti poticajna riječ ohrabrenja i poziv na zauzetiji pastoralni rad. Međutim, to ne znači bijeg od poteškoća pa se u uvodnicima može osjetiti i blagi prijekor zbog nebrige ili površnog pristupa u pastoralu. Ima i bockavih uvodnika koji govore o asperglicima ili nekim drugim oblicima neteološkog, neliturgijskog ili nepastoralnog ponašanja. Možemo stoga u njima pronaći i opomene, poput »heroji su umorni«, »pusti ga, on sve zna, ta on je završio teologiju«, »grupa individualaca«, »mi imamo zakon i po zakonu treba da umre«, »ne pretvarajmo vino u vodu«... Na tom tragu, možemo primijetiti kako nadbiskup u svojim uvodnicima često koristi »pučke slike« i izraze iz svagdašnjeg života, poput, »ne skupljajmo piliće«, »snađi se, družite«, »našminkana Gospa«, »budite sretni što se živi«, »a sada drage volje na rižino polje«. Međutim, ima i slikovitih izričaja: »obitelj ima svoje sunce«, »crni biseri«, itd.

U uvodnicima često nailazimo i na sjećanja i uspomene iz života nadbiskupa Marina. On o njima progovara ne da bi autobiografski istaknuo nešto iz osobnog života, nego da bi problematiku ukazao stvarnom i progovorio o njoj s određenom životnom mudrošću. Poučeni prošlošću, pronalazimo rješenja za budućnost. U tom smislu se nadamo da će misli i poruke, izrečene u Vjesnikovim uvodnicima, nadahnuti čitatelje u življenju vlastitoga

poslanja i karizmi, kao i potaknuti na još zauzetiji pastoralni rad u vinogradu Gospodnjem.

Iskrena zahvala

Jednom zgodom upitali su nadbiskupa Marina ima li možda koja služba koju ne bi rado prihvatio ili koju bi želio izbjeći? Spomenuo ih je dvije ili tri, a među njima i službu glavnog i odgovornog urednika Vjesnika. Možda bi netko mogao pomisliti da je tom izjavom htio reći kako tu službu ne vrednuje dovoljno ili da iz nekog razloga do nje ne drži. Naprotiv. Svojim radom i suradnjom u Vjesniku na najbolji je način pokazao koliko mu je stalo do kvalitete nadbiskupijskog časopisa. Kao urednik, mogu reći da sam uvijek mogao očekivati suradnju i da je nadbiskup Marin uvijek pronalazio vremena, ne samo za kolumnu, već i za pripremu tematskih priloga. Vrlo često znao je diskretno upozoriti na neke obljetnice ili događaje koje bi bilo vrijedno obilježiti ili zabilježiti u Vjesniku, a u više navrata znao je od autora zatražiti dopuštenje za objavljivanje i proslijediti vrijedan sadržaj Uredništvu na daljnju pripremu za tisak.

Velike obljetnice nadbiskupa Marina – zlatni svećenički jubilej te 20. obljetnica služenja u mjesnoj Crkvi – koje su bile prigoda i povod za sabiranje njegovih brojnih znanstvenih i stručnih teološko-pastoralnih radova, kao i mnoštva (na)govora, razgovora, predgovora i kolumni te značajnijih prigodnih i tematskih propovijedi, ujedno su i prigoda da u ime Uredničkog vijeća iskreno zahvalimo nadbiskupu Marinu za dugogodišnju suradnju u Vjesniku. Tijekom te duge suradnje on se iskazao kao istinski suradnik i prijatelj Vjesnika. U iščekivanju nastavka suradnje, uz iskrenu zahvalu i molitvu za dobro zdravlje, želimo Nadbiskupu obilje Božjeg blagoslova i još mnogo godina zauzetog i plodnog života i rada.

U Đakovu, o svetkovini Navještenja Gospodinova
- Blagovijesti 2013. godine.

Mons. dr. sc. Vladimir Dugalić